

Брюксел, 25.1.2017 г.
COM(2017) 42 final

**ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, ДО
ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪВЕТ И ДО СЪВЕТА**

относно привеждането в действие на европейската гранична и брегова охрана

1. ЕВРОПЕЙСКАТА ГРАНИЧНА И БРЕГОВА ОХРАНА — ВЪВЕЖДАНЕ НА ЗАСИЛЕНА ЗАЩИТА НА ВЪНШНИТЕ ГРАНИЦИ

Защитата на външните граници на Европейския съюз, включително чрез европейската гранична и брегова охрана, е един от основните стълбове на всеобхватната европейска политика в областта на миграцията, въз основа на които Европейският съюз изпълнява ангажиментите си за посрещане на краткосрочните, средносрочните и дългосрочните нужди, набелязани в Европейската програма за миграцията¹.

Европейската гранична и брегова охрана следва концепцията и принципите за **интегрирано управление на границите** и обединява, в дух на споделена отговорност, солидната Европейска агенция за гранична и брегова охрана и органите за гранична охрана на държавите членки, включително бреговата охрана, доколкото тя изпълнява задачи по граничен контрол. Основната роля и компетентност на държавите членки при засилване на контрола на външните граници, въз основа на съществуващия им капацитет от над 100 000 служители на граничната и бреговата охрана, са от съществено значение за постигането на тази цел².

Разгръщането на дейностите и инструментите на европейската гранична и брегова охрана в началото на януари — само три месеца след датата на влизане в сила на новия регламент³ — предоставя допълнителни гаранции за укрепването на управлението и на сигурността на външните граници на ЕС.

В настоящия доклад се прави равностойка на напредъка, постигнат за три месеца в определените приоритетни области, и се набелязват следващите стъпки, за да се гарантира, че разполагаме с напълно оперативна и оборудвана европейска гранична и брегова охрана. Това ще даде възможност на Европейския съюз и на неговите държави членки да реагират бързо и ефективно на свързани с миграцията предизвикателства по външните граници. Настоящият доклад е първият от поредица редовни доклади, които ще допринесат за това да разполагаме с правилните инструменти и да реагираме правилно, за да имаме много по-добра защита на външните граници.

Защитата на външните граници е предпоставка за нормалното функциониране на Шенгенското пространство без вътрешни граници. Съвместните инвестиции и ангажираност за осигуряване на напълно оперативна във възможно най-кратък срок европейска гранична и брегова охрана са практически израз на ангажимента на държавите членки да споделят отговорността и да демонстрират солидарност в името на общия интерес.

¹ COM(2015) 240 final.

² Тази прогнозна цифра се основава на данните, събрани през 2014 г. по време на проучване за осъществимост за създаване на европейската система за гранична охрана. Точни данни от този вид ще бъдат допълнително събрани и попълнени от Агенцията през идните месеци в рамките на оценките на уязвимостта.

³ Европейската агенция за гранична и брегова охрана е създадена за рекордно време. На 15 декември 2015 г. Европейската комисия представи законодателно предложение. На 22 юни 2016 г. беше постигнато политическо споразумение с окончателното приемане на Регламента за европейската гранична и брегова охрана от Европейския парламент и Съвета на 14 септември 2016 г., само девет месеца след като бе предложен. Регламентът за европейската гранична и брегова охрана влезе в сила на 6 октомври 2016 г., а резервите от специалисти в областта на бързото реагиране и връщането станаха оперативни съответно на 7 декември 2016 г. и 7 януари 2017 г.

2. НЕПРЕКЪСНАТА ЗАСИЛЕНА ОПЕРАТИВНА ПОДДРЕПА ЗА ДЪРЖАВИТЕ ЧЛЕНКИ, РАЗПОЛОЖЕНИ НА ПЪРВА ЛИНИЯ

Като надгражда върху капацитета и ресурсите на Frontex, европейската гранична и брегова охрана продължава да предоставя на държавите членки, разположени по външните граници на Съюза, нужната практическа подкрепа за управление на границите⁴. Тя постига това чрез редовни съвместни операции в различни участъци на външните граници на ЕС (напр. съвместните операции „Тритон“ в Централното Средиземноморие и „Посейдон“ в Гърция и гъвкави дейности и точки за контакт във връзка с миграционния маршрут през Западните Балкани) и чрез подкрепа за връщането в държавите членки.

Като използва вече съществуващите резерви от екипи на европейската гранична и брегова охрана и от техническо оборудване⁵, Агенцията оказва най-голямата оперативна подкрепа на разположените по външните граници на Съюза държави членки, предоставяна досега. С цел засилването на човешкия потенциал на националната служба за гранична охрана понастоящем **повече от 1550 специалисти** от европейските екипи за гранична и брегова охрана са разположени по външните граници на държавите членки на първа линия в рамките на редовни съвместни операции на Агенцията. Това означава например, че изпратените в Гърция специалисти се присъединяват числено към броя на приблизително десетте хиляди служители на гръцката гранична и брегова охрана⁶. Екипите се подпомагат от **24 лодки и плавателни съдове, 6 самолета и вертолета, над 80 патрулни автомобили и 13 превозни средства, оборудвани с термовизионни камери.**

Това съвместно разполагане представлява най-голямото обединяване на ресурси на държавите членки на ЕС по граждански мисии, което допълва броя на националните служители на граничната охрана, разположени от отговорната държава членка:

- 760 служители в Гърция, в това число експерти, изпратени на гръцко-турската сухопътна граница и на островите в Егейско море, които помагат при граничния контрол, при прилагането на подхода на „горещите точки“ и при изпълнението на изявлението на ЕС и Турция (през 2016 г. Агенцията подпомогна Гърция с обратното приемане на 908 мигранти в Турция);
- 600 служители в Италия и операциите в Централното Средиземноморие, включително членове на екипажа за предоставените съдове и експерти за оказване на съдействие в прилагането на подхода на „горещите точки“;
- 130 служители в България в помощ на контрола на сухопътните граници, както и с оглед на предотвратяването на незаконни вторични движения;
- около 70 служители понастоящем са разположени в други държави членки, за да съдействат при управлението на границите в региона на Западните Балкани.

⁴ Европейската агенция за гранична и брегова охрана също засилва сътрудничеството си с Европейската агенция за контрол на рибарството и Европейската агенция по морска безопасност по отношение на функциите на бреговата охрана.

⁵ За разлика от новите резерви за бързо реагиране съществуващите резерви вече са осъществявали съвместни операции по време на предишния мандат на Агенцията. Финансовият принос към резервите се предоставя от държавите членки, а разполагането им е предварително договорено между Агенцията и държавите членки. Последните вноски от декември 2016 г. послужиха за покриване на предвидените оперативни потребности на Агенцията през 2017 г.

⁶ Цифрата се основава на проучването за осъществимост за създаване на европейска система за гранична охрана, извършено през 2014 г.

Освен това протича подготовка с Гърция за разполагането на европейски екипи за гранична и брегова охрана по сухопътната граница с бившата югославска република Македония и с Албания, за да се засили наблюдението на границите и да се предотвратят незаконни вторични движения, както и допълнително да се подкрепят ответните действия на ЕС спрямо предизвикателствата, свързани с маршрута през Западните Балкани. Очаква се операцията да започне в началото на февруари.

Въпреки тези мисии текущите операции постоянно се натъкват на пропуски по отношение както на човешките ресурси, така и на техническото оборудване. Тези пропуски трябва да се преодолеят, за да бъдат външните граници още по-добре защитени.

Следващи стъпки:

Държавите членки следва:

- *да гарантира, че договорените ресурси са винаги на разположение на европейските екипи за гранична и брегова охрана за текущите операции и задължителните резерви;*
- *да предоставят следните ресурси въз основа на идентифицираните понастоящем пропуски:*

Пропуски в Гърция (съвместна операция „Посейдон“):

- до 16 февруари 2017 г.: 4 служители, 1 вертолет, 2 превозни средства,
- 16 февруари — 30 март 2017 г.: 10 служители, 1 вертолет, 1 крайбрежна патрулна лодка (само през март), 4 патрулни автомобили, 2 превозни средства.

Пропуски в Гърция (съвместна операция за гъвкави дейности на северната гръцка сухопътна граница):

- февруари 2017 г.: 54 служители, 26 патрулни автомобили, 3 екипа с кучета, 1 превозно средство, оборудвано с термовизионни камери, 2 превозни средства,
- март 2017 г.: 54 служители, 26 патрулни автомобили, 3 екипа с кучета, 1 превозно средство, оборудвано с термовизионни камери, 2 превозни средства.

Пропуски в България (съвместни операции за гъвкави дейности и точки за контакт):

- 1 февруари — 1 март 2017 г.: 87 служители, 34 патрулни автомобили, 16 екипа с кучета, 4 превозни средства, оборудвани с термовизионни камери,
- 1 — 29 март 2017 г.: 69 служители, 33 патрулни автомобили, 16 екипа с кучета, 1 превозно средство, оборудвано с термовизионни камери.

Пропуски в Италия (съвместна операция „Тритон“):

- януари 2017 г.: 37 служители, 1 въздухоплавателно средство с неподвижно крило,
- февруари 2017 г.: 27 служители, 1 вертолет, 1 крайбрежен патрулен съд,
- март 2017 г.: 26 служители, 1 патрулен снабдителен кораб, 2 крайбрежни патрулни съда.

Европейската агенция за гранична и брегова охрана следва:

- *ежемесечно да информира държавите членки за необходимите ресурси въз основа на постоянното проследяване на ситуацията по външните граници с цел да се гарантира безпроблемното и ефективно функциониране на задължителните резерви.*

3. НАПРЕДЪК, ПОСТИГНАТ В ОСНОВНИТЕ ПРИОРИТЕТНИ ОБЛАСТИ

Бяха установени пет приоритетни области за бързото привеждане в действие на Агенцията, одобрени от държавите членки на заседанието на Съвета по правосъдие и вътрешни работи през април 2016 г.:

1. въвеждане на задължителното обединяване на ресурси с цел подобряване на способността за бързо реагиране на Агенцията;
2. извършване на превантивни оценки на уязвимостта въз основа на обща методология;
3. увеличаване на подкрепата за дейности в областта на връщането;
4. създаване на механизъм за подаване на жалби, и
5. проправяне на пътя за по-добро оперативно сътрудничество с приоритетни трети държави чрез създаването на образец на споразумение за статут за внедряването на оперативните дейности на Агенцията в трети държави.

3.1. Укрепване на капацитета за бърза реакция на Европейската агенция за гранична и брегова охрана, включително чрез задължително обединяване на ресурси

За да се даде възможност на ЕС да действа експедитивно, едно от основните постижения на Регламента за европейската гранична и брегова охрана бе да укрепи значително способността за бързо реагиране на Агенцията, за да може тя да осъществява своевременна гранична намеса⁷ в допълнение към текущите съвместни операции. За тази цел се извърши задължително обединяване на човешки и технически ресурси чрез два специални резерва за бързо реагиране:

- Резервът за бързо реагиране представлява постоянен корпус от 1500 гранични служители и други компетентни служители, който незабавно е на разположение на Агенцията за извършване на действия за бърза гранична намеса. Граничните служители от този резерв следва да бъдат разположени от всяка държава членка в рамките на пет работни дни след датата, на която оперативният план е одобрен от изпълнителния директор и приемащата държава членка. Резервът е организиран около 14 специализирани профила и следва да включва, наред с другото, 467 служители за наблюдение на границите, 458 експерти по регистрация и

⁷ За разлика от предварително планираните ежегодни съвместни операции механизмът за **бърза гранична намеса** е изготвен, за да може да реагира на неочаквани предизвикателства по външните граници на Съюза. В съответствие с член 20, параграф 5 от Регламента за европейската гранична и брегова охрана при искане от страна на държава членка, изправена пред подобни предизвикателства, изпълнителният директор на Агенцията следва в срок от 2 работни дни да вземе решение за бърза гранична намеса, а в срок от три работни дни след получаването на това решение да се споразумее с приемащата държава членка относно оперативния план на разгръщането. Освен това, за да се даде възможност за покриване на първоначалните финансови нужди за разгръщане на екипи за бърза гранична намеса, Европейската агенция за гранична и брегова охрана е задължена ежегодно да заделя 4 % резерв в рамките на оперативния си бюджет.

сканиране на дактилоскопични отпечатыци, 97 висококвалифицирани експерти по документи и 137 експерти по установяване на гражданство.

- Резервът от техническо оборудване за бързо реагиране ще се състои от оборудване, което трябва да бъде разгърнато в рамките на 10 работни дни след датата, на която оперативният план е одобрен от изпълнителния директор и приемащата държава членка, за да покрие първоначалните нужди в рамките на бързата гранична намеса.

И двата резерва за бързо реагиране бяха създадени на 7 декември 2016 г. в съответствие с изискванията на Регламента за европейската гранична и брегова охрана. Въпреки че наличието на повече от 1500 гранични и други служители бе потвърдено от държавите членки по отношение на резерва за бързо реагиране, все още съществуват значителни пропуски за повечето видове оборудване, което следва да бъде налично в резерва от техническо оборудване за бързо реагиране, особено що се отнася до патрулни снабдителни кораби и вертолети, в сравнение с данните, определени с решение на управителния съвет на Агенцията — органът, който отговаря за вземането на стратегически решения и в който всяка държава членка е представена наред с Комисията. Въпреки че някои потребности могат да бъдат посрещнати със собствения капацитет на Агенцията, държавите членки трябва незабавно да се ангажират да запълнят пропуските, за да се гарантира изискваната достъпност на всички видове оборудване.

Следващи стъпки:

Държавите членки следва:

- *до края на февруари спешно да запълнят пропуските в резерва от техническо оборудване за бързо реагиране, за да се гарантира пълният му капацитет през цялата година.*

3.2. Осъществяване на превантивни оценки на уязвимостта въз основа на обща методология

Чрез Регламента за европейската гранична и брегова охрана Агенцията бе снабдена с нов ефективен механизъм, чрез който да се оценява уязвимостта по отношение на капацитета на държавите членки и в допълнение към механизма за оценка по Шенген да се подсили допълнително **превантивния качествен контрол на функционирането на Шенгенското пространство**. Оценките на уязвимостта ще позволят на ЕС и неговите държави членки да бъдат по-добре подготвени за посрещане на настоящите и бъдещите предизвикателства по външните граници на Съюза. По-специално ежегодният процес на оценяване ще осигури колективна готовност за миграционната криза чрез предварително идентифициране и отстраняване на слабостите на държавите членки по отношение на техническото им оборудване, персонал, информационно-технологична система за планиране на действията при извънредни ситуации и инфраструктура, необходими за управлението на границите, включително на капацитета им за справяне с възможното пристигане на голям брой лица на тяхна територия, така че тези установени неизправности да не окажат въздействие върху функционирането на Шенгенското пространство.

Общата методология за оценка на уязвимостта, приета в края на 2016 г., осигурява единен цялостен процес на оценяване. Чрез **оценки на базовите условия** Агенцията ежегодно ще преценява способността на **всички** държави членки да се справят с настоящите предизвикателства по външните граници чрез преглед на съществуващия

капацитет (т.е. оборудване, инфраструктура, персонал, системи за планиране на действията при извънредни ситуации) заедно със съответните признаци на заплахата спрямо набор от обективни критерии.

Надграждайки над оценките на базовите условия, Агенцията ще извършва също ежегодни **симулационни учения**, за да оцени готовността за справяне с бъдещи предизвикателства на дадени държави членки, избрани в съответствие с методологията. Освен това Агенцията ще създаде **механизъм за възникващи заплахы**, който позволява постоянен преглед на ситуацията по външните граници и с който може да се извърши специфична оценка на уязвимостта.

В съответствие с процедурата, определена в член 13 на Регламента за европейската гранична и брегова охрана, при необходимост извършените от Агенцията оценки ще доведат до това изпълнителният директор на Агенцията, след консултация със съответната държава членка, да отправи **препоръка, в която се определят необходимите мерки**, чрез които държавите членки да отстранят подобни установени слабости в рамките на определен срок.

Планирането за 2017 г. бе одобрено от управителния съвет на заседанието му от 23—24 ноември 2016 г. Въпреки че работното натоварване на Агенцията при събирането и анализирането на данни и идентифицирането на възможни уязвими места представлява предизвикателство, от съществено значение е да се запази **високата амбиция** по отношение на прилагането на процеса на оценяване през 2017 г. в съответствие с договорената обща методология. Очаква се тя да извърши оценки на базовите условия по отношение на настоящите предизвикателства и когато е уместно — симулационни учения, както и да оцени капацитета на всички съответни държави членки за справяне с бъдещи предизвикателства. Пълната ангажираност и участие на държавите членки, особено по отношение на събирането на данни, ще бъде от съществено значение.

За да се подпомогне Агенцията при изпълнението на тази важна задача и да се осигурят безпроблемен обмен и сътрудничество с държавите членки, бе създадена **мрежа за оценка на уязвимостта**, съставена от експерти от държавите членки, Европейската агенция за гранична и брегова охрана и Комисията. Първото ѝ заседание се проведе на 12—13 декември 2016 г. във Варшава.

На 18 януари 2017 г., за да започне да извършва оценката на базовите условия, Агенцията започна събирането на данни относно целия наличен капацитет на държавите членки, необходим за управлението на границите, което означава около 90 000 масива от данни да бъдат предоставени от държавите членки и анализирани от Агенцията. Събраните данни ще послужат като основа и ключова отправна точка за извършването на оценки на уязвимостта през 2017 г. и след това. С цел да подкрепи усилията на държавите членки да съберат и предоставят данните своевременно, Агенцията ще разположи временно няколко служители, избрани от държавите членки, да ги подкрепят в това нелеко начинание.

В контекста на процеса на оценки на уязвимостта първоначалните резултати трябва да допринесат за определяне като приоритет отстраняването на най-неотложните установени слабости. Това означава през идните месеци да бъдат отстранени слабостите, свързани с основните предизвикателства на миграцията, пред които сме изправени.

Следващи стъпки:

Европейската агенция за гранична и брегова охрана следва:

- да осигури приоритет на процеса на идентифициране на най-неотложните слабости въз основа на първите резултати от процеса на оценка на уязвимостта и на друга информация;
- до април 2017 г. да извърши оценки на базовите условия на настоящите предизвикателства за всички държави членки;
- в периода април—октомври 2017 г. да проведе симулационни учения във връзка с бъдещите предизвикателства за всички държави членки, за които методология го изисква;
- от април 2017 г. да създаде и приложи механизъм за оценка на възникващи заплахи.

Държавите членки следва:

- до края на януари 2017 г. да създадат капацитет за оценка на уязвимостта на национално равнище и да въведат система за събиране на данни от всички съответни органи;
- до 17 февруари 2017 г. да предоставят на Агенцията цялата необходима информация относно съществуващия капацитет в съответствие с искането на Агенцията;
- ако е приложимо, активно да подпомогнат и пълноценно да си сътрудничат с Агенцията при провеждането на симулационни учения, за да се оценят възможностите им за справяне с бъдещи предизвикателства; тези учения следва да се проведат във всички държави членки между април и октомври 2017 г.

3.3. Подкрепа за връщане

С Регламента за европейската гранична и брегова охрана връщането на незаконни мигранти се превърна в приоритетна област от дейността на Агенцията, като ѝ позволи значително да увеличи подкрепата, предоставяна на държавите членки, които носят основната отговорност за връщане на незаконните мигранти. Това е част от амбициозните усилия на Комисията да създаде законодателна и оперативна рамка, която да усъвършенства системата на ЕС за връщане на мигранти и да подобри сътрудничеството в областта на обратното приемане с трети държави.

Регламент значително **разширява правомощията на Агенцията**, така че тя да може да предоставя цялостна помощ при връщане (в т.ч. и доброволно напускане, и принудително връщане) чрез организирането на операции по връщане и помощ при осигуряването на консулско сътрудничество с трети страни с оглед на установяването на самоличността на незаконни мигранти. От 7 януари 2017 г. са налице и в готовност да действат **три нови резерви** от наблюдатели на принудително връщане, ескортиращи лица при принудително връщане и специалисти в областта на връщането. Те представляват европейски екипи за намеса в областта на връщането и вече могат да бъдат мобилизирани. По искане на държавите членки тези екипи могат да предоставят оперативна подкрепа за повишаване на капацитета на държавите членки за връщане. 22 държави членки⁸ са допринесли за сформирането на тези резерви, предоставяйки 395

⁸ Положението към 12 януари 2017 г.

от 690-те необходими експерти. **Държавите членки трябва да запълнят този пропуск** и да гарантират, че всички профили са адекватно представени в резервите.

Агенцията бързо увеличава дейностите си в областта на връщането — през 2016 г. тя организира рекордния брой от 232 операции, връщайки 10 700 незаконни мигранти — четирикратно увеличение в сравнение с 2015 г., когато 3565 мигранти са били върнати посредством 66 операции; от влизането в сила на Регламента до 12 януари Агенцията е организирила 78 операции за връщане — повече, отколкото през цялата 2015 г. — за връщането на 3421 незаконни мигранти. Агенцията следва **да разшири още** помощта си чрез осигуряване на подкрепа за връщане чрез търговски полети и разработване на центрове за операции за връщане на лица в рамките на ЕС.

Агенцията също така засили подкрепата си за държавите членки по отношение на дейностите, предхождащи връщането. Във връзка с това тя организира в няколко държави членки мисии за идентифициране от Мали, Гамбия и Нигерия с цел потвърждаване на самоличността на незаконни мигранти. Агенцията също така подпомага Гърция чрез насърчаване на консулското сътрудничество, за да се гарантира връщането и да се извърши анализ на риска преди операциите по връщане.

Значителното увеличение на ресурсите, предоставени на Агенцията, даде възможност да се увеличи и мащабът на дейността ѝ в областта на връщането. Както през 2016 г., така и през 2017 г. 66,5 милиона евро са били отпуснати за дейности по връщане, в сравнение с 9,5 милиона евро през 2015 г.; 52 служители ще работят по такива дейности през 2017 г., като се очаква този брой да достигне 117 до 2020 г.

Една от ключовите мерки, предвидени от Комисията, беше създаването на **интегрирана система за управление на връщането**, за да се изградят оперативни взаимодействия между работата в областта на връщането и обратното приемане на държавите членки, Европейската агенция за гранична и брегова охрана, Комисията и финансираните от ЕС програми за реинтеграция ERIN (Европейския инструмент за реинтеграция), EURINT (Европейския интегриран подход относно връщането към трети страни) и EURLO (Европейската мрежа на служителите за свързка по въпросите на връщането). Целта на интегрираната система за управление на връщането е улесняването на предоставянето на оперативна подкрепа на държавите членки (например с организирането на мисии за идентификация) и обмена на най-добри практики.

Като първа стъпка, с цел улесняване на планирането на операции по връщане и за подпомагането на държавите членки и Агенцията в събирането и обмена на оперативна информация, Комисията разработи защитена платформа — **приложението за интегрирано управление на връщането (IRMA)**. Девет служители от Европейската мрежа на служителите за свързка по въпросите на връщането бяха изпратени в държави от значение за обратното приемане, като Афганистан или Етиопия, за да оказат подкрепа на всички държави членки по въпросите на обратното приемане, докато се планират нови мисии. Съгласно програмите на ЕС и Комисията се постави началото на постепенен процес на предаване на оперативната подкрепа на дейностите, които понастоящем се извършват от програмите, на Агенцията, като например подкрепа за държавите членки в организирането на мисии за идентификация или обмен на най-добри практики чрез работни групи, специализирани по отношение на трети държави.

Усилията на Агенцията да увеличи своята подкрепа за операциите по връщане са полезни и следва да бъдат подпомогнати чрез по-широко обсъждане и работа с цел

подобряване на връщането и обратното приемане в рамките на Европейския съюз. С оглед на новите потребности през идните седмици Комисията ще актуализира плана за действие на ЕС относно връщането, за да се гарантира бързо и ефективно реагиране. По-специално, въз основа на действащите правила на ЕС, Комисията ще определи начини за постигане на по-добро прилагане на решенията за връщане, като използва гъвкавостта, съдържаща се в тези правила, и предостави ясни насоки в това отношение.

Следващи стъпки:

Европейската агенция за гранична и брегова охрана следва:

- *да гарантира, че резервите по отношение на връщането са напълно подготвени и оперативни;*
- *да се възползва максимално от новия си мандат като разработи нови начини за подпомагане на връщането, по-специално чрез търговски полети.*

Държавите членки следва:

- *спешно да запълнят пропуските в резервите, свързани с връщането;*
- *да събират в реално време точна информация относно връщането;*
- *да предоставят на Агенцията цялата информация, необходима за упражняването на нейния мандат.*

Комисията:

- *ще представи през следващите седмици преразгледан план за действие относно връщането.*

3.4 Създаване на механизъм на Европейската агенция за гранична и брегова охрана за подаване на жалби

На 6 октомври 2016 г. изпълнителният директор на Агенцията, консултирайки се със служителите по въпросите на основните права, създаде механизъм за подаване на жалби, за да следи и гарантира зачитането на основните права във връзка с дейностите, извършвани от Европейската агенция за гранична и брегова охрана. На интернет страницата на Агенцията има на разположение формуляр за подаване на жалби на шест езика (английски, френски, арабски, пушу, урду, тигриня), но жалби могат да се подават на всеки един от официалните езици на ЕС. От средата на януари 2017 г. в Агенцията е подадена само една жалба.

Освен това Агенцията възнамерява да създаде мрежа от органите на държавите членки, които имат мандат да обработват жалби срещу служители на държавите членки, предадени от служителите по въпросите на основните права на Агенцията. Тази мрежа ще включва и националните органи, компетентни в областта на основните права. Първото заседание за установяване на контакт между служителите по въпросите на основните права и тези звена за контакт бе организирано в Брюксел през декември 2016 г.

С цел да се подпомогне въвеждането на механизма за подаване на жалби и съблюдаването на основните права във всички дейности на Агенцията като цяло, финансирането от ЕС за Агенцията беше специално увеличено с 500 000 EUR на година. Освен това през 2017 г. към служителите по въпросите на основните права ще бъде зачислен допълнителен персонал, който да го подпомага при изпълнението на задачите му.

Следващи стъпки:

Европейската агенция за гранична и брегова охрана следва:

- *до края на март 2017 г. да даде приоритет и да започне процедура за набиране на персонал в помощ на служителя по въпросите на основните права.*

3.5. Подобряване на оперативното сътрудничество с приоритетни трети държави чрез създаването на образец на споразумение за статут

Регламентът за европейската агенция за гранична и брегова охрана също така засили ролята на Агенцията по отношение на сътрудничеството с трети държави. Агенцията вече постигна двустранни работни договорености в областта на управлението на границите и връщането с 18 приоритетни трети държави, например с всички държави от Западните Балкани и с Турция. От април 2016 г. насам Агенцията разполага и с командирован в Турция служител за свръзка.

Понастоящем Агенцията преразглежда всички текущи работни договорености в съответствие с новия мандат. Бяха предоставени допълнителен бюджет и персонал, за да се позволи на Агенцията през следващите години да разположи до 10 допълнителни служители за свръзка в приоритетни държави, като се започне с Нигер и Сърбия — предвижда се от последната да се покрие целият регион на Западните Балкани.

В миналото Агенцията не разполагаше с правомощия да разполага екипи на територията на трети държави. Това ограничение се оказа особен проблем през 2015 г., с оглед на справянето с миграционните потоци по маршрута през Западните Балкани. С Регламента за европейската гранична и брегова охрана за пръв път се предоставя възможността Агенцията да предприема действия с изпълнителни правомощия на територията на съседни трети държави след предварително споразумение между Европейския съюз и въпросната трета държава.

На 22 ноември 2016 г. Комисията прие образец на споразумение за статут, който да служи за модел за подобни споразумения. Бяха избрани две приоритетни трети държави — Сърбия и бившата югославска република Македония, а в момента се провеждат проучвателни разговори с оглед на изпълнението на тези споразумения. На 25 януари 2017 г. Комисията прие препоръки към Съвета за упълномощаване на започването на преговори със Сърбия и бившата югославска република Македония.

Следващи стъпки:

Съветът следва:

- *да разреши своевременно започването на преговори със Сърбия и бившата югославска република Македония по съответните споразумения за статут.*

Европейската агенция за гранична и брегова охрана следва:

- *да приключи набирането на персонал и впоследствие разполагането на служители за свръзка в Нигер и в Сърбия съответно от април и юни 2017 г.*

3.6. Споразумение за седалището

В продължение на повече от единадесет години Агенцията е работила без споразумение за седалище с приемащата държава членка. В съответствие с член 57 от Регламента за

европейската гранична и брегова охрана такова споразумение следва да бъде сключено не по-късно от 7 април 2017 г. След влизането в сила на Регламента за европейската гранична и брегова охрана Агенцията и Полша подновиха обсъжданията с оглед на постигането на тази цел. Техническите преговори приключиха на 23 януари 2017 г.

Следващ етап:

Полша и Европейската агенция за гранична и брегова охрана следва:

- *до 7 април 2017 г. да сключат споразумение за седалището съгласно съответните процедури.*

3.7. Увеличаване на бюджетните средства и персонала

Финансирането от ЕС за Агенцията постепенно ще се повиши от 250 милиона евро през 2016 г. на 320 милиона през 2020 г., а персоналят ѝ ще се увеличи от 400 служители през 2016 г. на 1000 през 2020 г.

На първо време са се предвиждали около 240 допълнителни щатни бройки от различен вид (временно и договорно наети служители, командировани национални експерти) за 2017 г. като първа стъпка за постигане на крайната цел от 1000 служители на Агенцията до 2020 г. Въпреки това, с оглед на това на Агенцията да бъде осигурен необходимият персонал възможно най-скоро, на 1 декември 2016 г. бюджетният орган се споразумя за изменение на щатното разписание на Агенцията за 2016 г., така че още през същата година да се позволи наемането на 50 нови служители с временни договори от общо 130-те, предвидени за 2017 г. В същото време Агенцията активно започна съответните процедури по набиране на персонал за 50-те първоначални длъжности. Необходими са обаче повече усилия за спешно усвояване на предоставените средства.

Следващи стъпки:

Европейската агенция за гранична и брегова охрана следва:

- *до края на март 2017 г. да започне процедури за набиране на персонал за всички длъжности, предвидени в щатното разписание за 2017 г., с цел осигуряването на нужните служители за приоритетните области;*
- *да гарантира ефективното усвояване на допълнителните финансови средства в съответствие с приоритетите, одобрени от бюджетния орган.*

4. ЗАКЛЮЧЕНИЯ

Първите три месеца от разгръщането на дейностите и инструментите, предвидени в Регламента за европейската гранична и брегова охрана, показаха, че всички заинтересовани страни работят, за да се гарантира засилен капацитет за защита на външните граници. По-специално първите стъпки приключиха чрез създаването на нови задължителни резерви.

Процесът за превантивен механизъм за откриването и преодоляването на слабостите на държавите членки, който представлява съществена част от този нов подход за значително подобряване на защитата на границите, вече е започнал. Първоначалните резултати трябва да допринесат за определяне като приоритет отстраняването на най-неотложните установени слабости. Това означава през идните месеци да бъдат отстранени слабостите, свързани с основните предизвикателства на миграцията, пред които сме изправени.

Изпълнението на поетите ангажименти по отношение на връщането на незаконните мигранти, в т.ч. и като средство за възпиране и по-нататъшно намаляване на незаконната миграция, е друга приоритетна област, в която Агенцията трябва значително да увеличи подкрепата си, наред с повишени усилия от страна на държавите членки. Като се опира на вече постигнатите добри резултати, тя следва да разработи нови инструменти, за да се предостави по-голяма подкрепа в областта на връщането. През следващите седмици Комисията, от своя страна, ще представи преразгледан план за действие в областта на връщането.

На 1 март 2017 г. Комисията отново ще докладва за напредъка, постигнат за укрепване на външните граници.